

Հաստատում եմ՝

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի ղեկավար, պրոֆեսոր՝

Ստան. Հովհաննիսյան

11 հոկտեմբերի 2023 թ.

ԿԱՐԾԻՔ

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի

Երաժշտության պատմության ամբիոնի

2023թ. սեպտեմբերի 29-ին կայացած հ.4 նիստի՝

Նաիրա Զինիկի Մելիքյանի

«Կոնստանտին Օրբելյանի ստեղծագործությունը և գործունեությունը» թեմայով
ԺԷ.00.02 – «Երաժշտական արվեստ» մասնագիտությամբ արվեստագիտության
թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցով ատենախոսության վերաբերյալ

Նիստին մասնակցել են ԵՊԿ երաժշտության պատմության ամբիոնի վարիչ, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Լուսինե Սահակյանը, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Ժաննա Զուրաբյանը, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Մհեր Նավոյանը, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Աննա Խաչատրյանը, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Նարինե Ավետիսյանը, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Նարինե Սահակյանը, արվեստագիտության թեկնածու Մարինե Մավիսակալյանը, դասախոսներ Սեդա Շեյրանյանը, Աստղիկ Մարտիրոսյանը:

Ատենախոսության մեջ համակողմանիորեն ուսումնասիրվել է հայ աշխարհային կոմպոզիտոր, դաշնակահար, դիրիժոր, մանկավարժ ու հասարակական գործիչ Կոնստանտին Օրբելյանի կյանքը, գործունեությունը, նրա դերն ու նշանակությունը հայ և խորհրդային երաժշտական մշակույթի մեջ: Մեկտեղվել են Կոնստանտին Օրբելյանի բազմաոլորտ գործունեության բոլոր բնագավառները: Մանրամասնորեն դիտարկվել է կոմպոզիտորի կյանքի ուղին, ստեղծագործական ձևավորման ընթացքն ու կատարողական-համերգային գործունեությունը: Հանգամանորեն ուսումնասիրվել

են Օրբելյանի երաժշտական ժառանգության ձևակազմական և երաժշտալեզվական առանձնահատկությունները: Ատենախոսության մեջ, ըստ արժանվույն գնահատված է հայկական կոմպոզիտորական դպրոցի դերը Կ. Օրբելյանի ստեղծագործական ոճի կայացման համար:

Նաիրա Մելիքյանի ատենախոսության համար հիմնանյութ են դարձել ինչպես կոմպոզիտորի ստեղծագործությունները, այնպես էլ Հայաստանի ազգային արխիվում պահպանվող արխիվային փաստաթղթերը, ձայնագրությունները և տեսագրությունները, պարբերական մամուլի հրապարակումները, երաժշտագիտական և հուշագրական գրականությունը, հեղինակի հարցազրույցները Կոնստանտին Օրբելյանի ժամանակակիցների հետ:

Ատենախոսությունը բաղկացած է ներածությունից, երեք գլուխներից, եզրակացություններից և օգտագործված գրականության ցանկից:

Ներածության մեջ հիմնավորված է ատենախոսության թեմայի արդիականությունը, կոմպոզիտորական արվեստի պատմության ուսումնասիրության բնագավառում ընտրված թեմայի գիտական և գործնական նշանակությունը: Նշված են աշխատանքի նպատակներն ու խնդիրները, շեշտված է աշխատության գիտական նորույթը:

Առաջին, ծավալուն գլխում, որը կրում է «Կոմպոզիտորի դիմանկարը դարաշրջանի ֆոնին» խորագիրը, մանրամասն, ըստ ժամանակաշրջանների դիտարկվում է Կ. Օրբելյանի կյանքի ուղին, ուսումնառությունը Բաքվի, այնուհետև Երևանի կոնսերվատորիաներում, ելույթներն իբրև տաղանդավոր դաշնակահար Հայաստանի նորաստեղծ ջազ նվագախմբում, առնչությունները հայ կոմպոզիտորների հետ ու համերգային բուռն գործունեությունն, իբրև Հայաստանի պետական էստրադային նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավարի: Ատենախոսության հեղինակն անդրադառնում է Օրբելյանի ակտիվ համագործակցությանը Հայաստանի կոմպոզիտորների միության աշխատանքներին, մասնակցությունը տարբեր երաժշտական փառատոններին և մրցույթներին: Նաիրա Մելիքյանն անդրադառնում է նաև Կ.Օրբելյանի 1990-ականներին ԱՄՆ-ում ծավալած գործունեությանը, այն ձայնասկավառակներին, որոնք թողարկվել են օվկիանոսից այն կողմ:

Երկրորդ գլխում. «Կ. Օրբելյանի ակադեմիական երաժշտությունը», հեղինակը մասնագիտական վերլուծության է ենթարկում Կոնստանտին Օրբելյանի Լարային

կվարտետը, մեծ սիմֆոնիկ նվագախմբի համար գրված Սիմֆոնիան (նվիրված իր ուսուցչին՝ Էդվարդ Միրզոյանին) և «Անմահություն» բալետը: Ատենախոսության հեղինակն առանձնացնում է Օրբելյանի ակադեմիական երաժշտության կերպարային, ձևակազմական, երաժշտա-լեզվական մի շարք առանձնահատկություններ: Կոմպոզիտորի ստեղծագործական անհատականությունը ձևավորվել է ազգային երաժշտամտածողության, դասական երաժշտության և ջազային արվեստի տարրերի ներդաշնակ զուգորդմամբ: Հեղինակն ընդգծում է Օրբելյան-կոմպոզիտորի մեղեդային ձիրքն ու ժամանակի շունչը զգալու կարողությունը:

Բավական հետաքրքիր տվյալներ է պարունակում ատենախոսության Երրորդ գլուխը. «Կ. Օրբելյանի ջազը և էստրադային երաժշտությունը», որտեղ հեղինակը մանրամասն ներկայացնում է, ինչպես հայկական ջազի կայացման ընթացքը, այնպես էլ Կոնստանտին Օրբելյանի հսկայական դերը՝ այդ բնագավառի զարգացման համար: Նաիրա Մելիքյանը, քաջատեղյակ լինելով ջազային երաժշտության առանձնահատկություններին, Օրբելյանի ջազային ոճը բնութագրում է, որպես ակադեմիական ջազի և ժամանակակից կոմպոզիտորական հնարանքների ներդաշնակ համադրում: Ատենախոսության հեղինակը հնարավոր ամբողջությամբ, անդրադառնում է նաև Կոնստանտին Օրբելյանի երգային ժառանգությանը և կինոերաժշտությանը, իրավացիորեն, երաժշտական այդ ժանրերին տալով գեղարվեստական և ճանաչողական մեծ արժեք:

Ատենախոսության եզրակացություններում համակողմանի արտացոլված են աշխատանքի եզրահանգումները:

Ուսումնասիրության գրականության ցանկում հնարավոր ամբողջությամբ ընդգրկված են Կոնստանտին Օրբելյանի մասին մենագրություններ, հոդվածներ, հրապարակումներ, ինչպես նաև արխիվային փաստաթղթեր և նյութեր:

Ատենախոսության վերաբերյալ ունենք երկու ցանկություն:

Ցանկալի կլիներ, որ հեղինակը վերանայեր մասնագիտական տերմինաբանության հետ կապված որոշ ձևակերպումներ և խմբագրման ընթացքում, տեքստի մեջ ներառված անուն ազգանունների թվարկումներն ընդգրկեր տողատակերում (էջ 53; 58; 64; 75; 163):

Հայ կոմպոզիտորական արվեստին նվիրված գրականությունը համալրվեց ևս մեկ արժեքավոր աշխատությամբ և ցանկալի կլիներ, որ ատենախոսությունը մոտ

ապագայում հրապարակվել՝ դառնալով արժեքավոր ձեռնարկ, մասնավորապես «Հայ երաժշտության պատմություն» դասընթացի շրջանակներում:

Այսպիսով՝ Նաիրա Զինիկի Մելիքյանի «Կոնստանտին Օրբելյանի ստեղծագործությունը և գործունեությունը» թեմայով ԺԷ.00.02 – «Երաժշտական արվեստ» մասնագիտությամբ թեկնածուական ատենախոսությունը գիտական բարձր մակարդակով կատարված ինքնուրույն ավարտուն ամբողջական հետազոտություն է և լիովին բավարարում է Հայաստանի Հանրապետությունում գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 7-րդ կետի «գիտության տվյալ բնագավառում կարևոր նշանակություն ունեցող խնդրի լուծում» պայմանին, իսկ ատենախոսը, անկասկած, արժանի է արվեստագիտության թեկնածուի իր հայցած գիտական աստիճանին:

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի
Երաժշտության պատմության ամբիոնի վարիչ՝
արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ՝

Լուսինե Սաշազյան

Լուսինե ՍԱՇԱԿՅԱՆ

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի Երաժշտության պատմության ամբիոնի վարիչ, արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ Լուսինե Սահակյանի ստորագրությունը վավերացնում եմ՝

Կարեն Կոնյան

Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի գիտքարտուղար,
արվեստագիտության թեկնածու, դոցենտ՝

Կարեն Կոնյան

Կարեն ԿՈՆՅԱՆ

11 հոկտեմբերի 2023 թ.